

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-104>

УДК 330.332

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ: МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ

PROBLEMS OF ENSURING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF DOMESTIC ENTERPRISES: MACROECONOMIC ASPECTS

Кравченко Марина Олегівна

доктор економічних наук, професор,
Національний технічний університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5405-0159>

Павленко Тамара Анатоліївна

магістрант,
Національний технічний університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0164-5789>

Kravchenko Maryna, Pavlenko Tamara

National Technical University of Ukraine
«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

У статті розглянуто макроекономічні фактори формування інвестиційної привабливості підприємств та забезпечення інвестиційного клімату в країні в цілому. Досліджено основні проблеми та вплив зовнішніх факторів залучення інвестицій для ефективного функціонування вітчизняних підприємств. Визначено проблеми забезпечення іноземного інвестування у вітчизняні підприємства, проаналізовано рівень інвестиційної привабливості України. Проаналізовано динаміку надходження іноземних інвестицій, ідентифіковано чинники, які впливають на їх скорочення. Виокремлено сильні сторони та переваги інвестування у вітчизняні підприємства для зменшення наслідків російської воєнної агресії. Незважаючи на те, що Україна продовжує свої зусилля з повернення окупованих Росією територій, український уряд та країни-союзники, а також міжнародні фінансові інституції та аналітичні центри в усьому світі планують управління та фінансування її відновлення протягом місяців одразу після війни та її довгострокову реконструкцію та модернізацію. Хоча тривалість війни залишається невизначеною, але вже зараз настав час почати планувати майбутнє України. На основі даного дослідження було виділено перспективи інвестиційної привабливості України в умовах сьогодення.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, прями іноземні інвестиції, інвестиційний потенціал.

In the conditions of modern economic development, investment attraction is one of the main ways and sources of development and expansion of enterprises. Investment attractiveness is formed by a set of indicators of the financial and economic activity of enterprises and the prospects of obtaining profits from the infusion of investment resources. Investment resources are needed for the enterprise's investment activities, the formation, and financing of which are carried out at the expense of external and internal sources. The main difficulty in researching the problem of investment attractiveness in the context of sustainable development is that it is impossible to limit the consideration of only economic factors without considering environmental and social determinants of development. The article examines the macroeconomic factors of forming the investment attractiveness of enterprises and ensuring the country's investment climate. The main problems and influence of external investment attraction factors on the effective functioning of domestic enterprises were studied. The relevance of this issue is because, in modern business conditions, most enterprises need to attract additional investment resources to carry out their activities. And the investor, in turn, must identify a potential object for investing resources and focus on the investment attractiveness of the enterprise. The problems of ensuring foreign investments in domestic enterprises are identified and Ukraine's level of investment attractiveness is analyzed. The dynamics of the inflow of foreign investments were analyzed and the factors affecting their reduction were determined. The strengths and advantages of investing in domestic enterprises

to reduce the consequences of Russian military aggression are highlighted. Even as Ukraine continues its efforts to retake Russian-occupied territories, the Ukrainian government, its allies, international financial institutions, and think tanks around the world plan to manage and finance their recovery in the months immediately following the war and their long-term reconstruction and modernization. Although the length of the war remains uncertain, now is the time to start planning for Ukraine's future. Based on this study, the prospects of Ukraine's investment attractiveness in modern conditions are highlighted.

Keywords: investments, investment attractiveness, foreign direct investments, investment potential.

Постановка проблеми. Інвестиційна привабливість у сучасних економічних умовах виступає однією з основних характеристик, що визначають ефективність господарської діяльності будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності, оскільки безпосередньо впливає на перспективи його розвитку, конкурентоспроможність та фінансову стійкість. Більш того, стабільний та стійкий розвиток економіки держави в цілому також залежить від стану та ефективності інвестиційного процесу. Іноземні інвестиції є надзвичайно важливими у процесі становлення та розвитку національної економіки, і Україна не є винятком. З огляду на останні події в країні – такі як політичні та економічні потрясіння, російське повномасштабне вторгнення – інвестиційна активність в Україні знизилася. Відтік іноземного капіталу з українського ринку та згорання багатьох інвестиційних проєктів також стали невтішною реальністю сьогодення.

Аналізостанніхдослідженьтапублікацій. Теоретичні та прикладні питання формування інвестиційної привабливості підприємств досліджувались в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема І. Бланка, А. Гайдуцького, С. Гуткевич, Г. Козаченко, О. Креміня, Н. Макарія, Є. Рудніченка, П. Саблука та ін.

Проблематика забезпечення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств в умовах кризи, викликаній впливом пандемії коронавірусу, розглядалась в роботах таких науковців як Н. Чапляк [1], Г. Атамась і О. Петренко [2], О. Кушнір і Н. Мазур [3], О. Мальник, М. Адамів та Л. Смерека [4] та ін. Проте зміна геополітичної ситуації та активізація інвестиційних ризиків, викликаних повномасштабною російською військовою агресією, потребують подальшого вивчення чинників, що впливають на стан інвестиційної активності в Україні та визначають інвестиційну привабливість.

Постановка завдання. Основним завданням дослідження є оцінка поточного стану іноземного інвестування в Україні, визначення чинників, що впливають на інвестиційну при-

вабливість вітчизняних підприємств та аналіз основних перешкод і проблем, з якими вони стикаються під час спроб залучення коштів іноземних інвесторів.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційний процес має інституційний характер і виступає як система відносин між його суб'єктами щодо очікуваних результатів їх діяльності: його джерелом є економічний інтерес, а його ефективність залежить від узгодженості інтересів суб'єктів господарювання. Основою оновлення капіталу є прагнення підприємців підвищити норму прибутку, що породжує мотивацію та інтерес до інвестицій. У зв'язку з цим реалізація цілей сталого розвитку, яка вимагає додаткових витрат, зменшує прибуток підприємця, що суперечить його інтересам. Узгодження економічних інтересів виступає основою сталого соціально-економічного розвитку та невід'ємним елементом економічної політики держави, спрямованої на активізацію інвестиційної діяльності.

Інвестиційну привабливість конкретного підприємства не можна розглядати у відриві від регіонального бізнес-середовища, в якому воно працює. При цьому очевидно, що сам регіон має бути інвестиційно привабливим, тобто наявні в ньому умови ведення бізнесу формують бізнес-середовище, в якому інвестиційно привабливими є конкретні об'єкти інвестування. Інвестиційна привабливість окремих проєктів чи суб'єктів господарювання з урахуванням економічних, політичних і соціальних чинників набула в Україні особливого значення в умовах великої обмеженості інвестиційних ресурсів, відсутності ефективної державної підтримки та необхідності залучення іноземних інвестицій [2].

Інвестиційна привабливість підприємства – це сукупність економічних і фінансових показників підприємства, які визначають можливість отримання максимального прибутку за рахунок вкладення капіталу при мінімальному інвестиційному ризику.

Інвестиційна привабливість залежить як від зовнішніх факторів і території, де розташоване підприємство, так і від внутрішніх факторів, що характеризують рівень розвитку

галузі – діяльності всередині підприємства. Можна виділити декілька внутрішніх факторів, які формують інвестиційну привабливість підприємства [4]:

1. Фінансова привабливість характеризує фінансовий стан підприємства, наскільки воно може покривати поточні зобов'язання, здійснювати самофінансування, відтворювати капітал, отримувати кредити та залучати інвестиційні ресурси. Фінансовий аналіз як основний механізм, що забезпечує фінансову стійкість підприємства та оцінку його привабливості для потенційних інвесторів, є центральною ланкою методики визначення інвестиційної привабливості. Його основною метою є вивчення проблем, що виникають в оцінці економічної привабливості бізнесу для інвестора. У зв'язку з цим враховуються аспекти аналізу фінансового стану підприємства та оцінюється рівень рентабельності, кредитоспроможності, ефективності та фінансової стійкості. Результатом фінансового аналізу підприємства є визначення основних напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємства, що аналізується [4].

2. Виробнича привабливість, що відображає наявність належних виробничих умов для випуску якісної продукції, асортименту та номенклатури в установлені терміни; виробничі потужності підприємства, рівень інноваційності, диверсифікованості, ритмічності та дефектності виробництва.

3. Технологічна та матеріальна привабливість свідчить про наявність трудових ресурсів, їх статус і рівень придатності для задоволення потреб виробничо-господарської діяльності; характеризує оснащеність підприємства виробничо-складськими приміщеннями, обладнанням, приладдям, інструментом, технологіями виробництва.

4. Сировинно-матеріальна привабливість характеризує забезпеченість виробничої діяльності потенційного об'єкта інвестування сировиною, рівень її вартості та ефективність використання.

5. Маркетингово-логістична привабливість виявляє здатність продавати продукцію за допомогою існуючих маркетингових інструментів та об'єктів логістичної інфраструктури, що відображає наявність ефективних інструментів позиціонування на ринку, достатньої логістичної інфраструктури.

6. Соціально-кадрова привабливість демонструє наявність на підприємстві кваліфікованих працівників, які мають відповідний рівень знань, навичок і досвіду для виконання

своїх професійних обов'язків, можливість підвищувати свою кваліфікацію.

Приймаючи рішення про розміщення коштів, інвестор повинен оцінити багато факторів, які визначають ефективність майбутніх інвестицій. Враховуючи спектр варіантів поєднання різних значень цих факторів, інвестор повинен оцінити сукупний ефект і результати взаємодії цих факторів, тобто оцінити інвестиційну привабливість соціально-економічної системи та прийняти на цій основі рішення про інвестування. повинен прийняти.

Тому виникає необхідність кількісної оцінки стану інвестиційної привабливості, при цьому слід мати на увазі, що для прийняття інвестиційних рішень показник, який характеризує стан інвестиційної привабливості підприємства, повинен мати економічну значущість і порівнюватися з вартістю капіталу інвестора.

Проведемо аналіз зовнішніх факторів, що визначають стан інвестиційної привабливості України. Україна багата на такі мінеральні ресурси, як уранові, титанові, марганцеві, залізні та ртутні руди. Вона посідає четверте місце у світі за загальною вартістю природних ресурсів, маючи 22 трильйони кубічних метрів запасів сланцевого газу та 33,9 мільярдів запасів вугілля.

Україна входить до числа провідних світових виробників ракетних установок, сталевих продукції та обладнання для визначення місця розташування, а також є одним із найбільших у світі експортерів чавуну, турбін для атомних електростанцій, продукції оборонної промисловості, руд і концентратів. Крім того, Україна є провідною країною за експортом: насіння соняшнику, пшениці, ячменю, сої, курячого м'яса.

До початку повномасштабної російської військової агресії прогноз зростання ВВП України в 2022 році оцінювався в 3,4%. У 2022 році очікується значне скорочення ВВП України на -35% як прямий результат російського вторгнення, руйнування інфраструктури та економіки. Економічний шок війни в Україні по-різному негативно впливає на різні сектори економіки. Після Євромайдану Україна відчутно піднялася в рейтингу Doing Business Світового банку.

З 2014 по 2020 рік країна піднялася зі 112 місця на 64 (рис. 1). У цьому плані прогрес ознаменувався скороченням або ліквідацією бюрократії. Серед важливих кроків – запуск централізованих сервісних центрів у державному управлінні, впровадження онлайн-платформи публічних закупівель Prozorro та

лібералізація валютного регулювання. Уряд прагне, щоб Україна піднялася на 30 місце [5]. Прогрес у цифровізації державного управління може позитивно вплинути на майбутній рейтинг.

Мета уряду – «держава в смартфоні». З цією метою у 2020 році було запущено програму Дія як основу для майбутньої цифровізації всіх державних послуг.

Згідно з дослідженням Європейської бізнес асоціації (ЕВА), індекс інвестиційної привабливості України в першому півріччі 2022 року знизився з 5,00 до 2,17 балів (з 2,73 у 2021 році) (рис. 2). Для України 2022 рік ознаменувався впливом двох головних стресових факторів – пандемією COVID-19 та повномасштабне вторгнення російської федерації. Але якщо вплив пандемії поступово зменшувався в міру адаптації економіки та суспільства, то війна зупинила розвиток української економіки.

Офіційна статистика щодо обсягів інвестиційних потоків в Україні за останні 20 років наведена в таблиці 1. З таблиці видно, що негативна динаміка припадає на роки ескалації військово-політичного конфлікту на сході України з 2014 року, а також на березень 2020 року, який став початком жорстких карантинних обмежень у зв'язку зі світовою пандемією COVID-19.

В 2022 році значна частина України є зоною активних бойових дій, що дає підстави стверджувати про несприятливий інвестиційний клімат не лише в цих регіонах, а й в інших регіонах України щодо ресурсів. Одночасно розробка механізму активізації інвестування в Україні може передбачати вибір інноваційного вектору розвитку та залучення фінансових ресурсів через фінансування проектної діяльності в Україні.

Це твердження базується на ключовій проблемі післявоєнного відновлення України, а саме: необхідності створення нової міської інфраструктури, нової енергетики та промисловості, адаптивних державних інституцій, прогресивної системи освіти тощо, замість відбудови старої інфраструктури та системи державного управління.

За результатами проведеного аналізу можна виділити сильні та слабкі сторони, що визначають рівень інвестиційної привабливості. До слабких місць можна віднести:

- високий геополітичний ризик і політична нестабільність, які значно посилися з початку широкомасштабного військового вторгнення Росії;
- нестабільна економіка, що характеризується високим рівнем інфляції та вразливістю обмінного курсу;

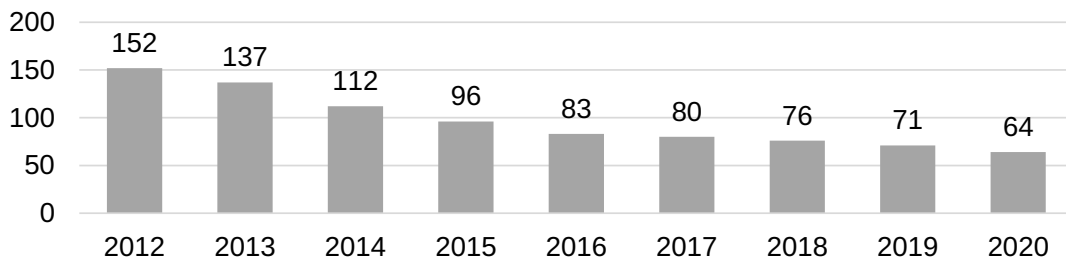

Рис. 1. Місце України в рейтингу Doing Business, 2012–2020 рр.

Джерело: побудовано за даними [6]

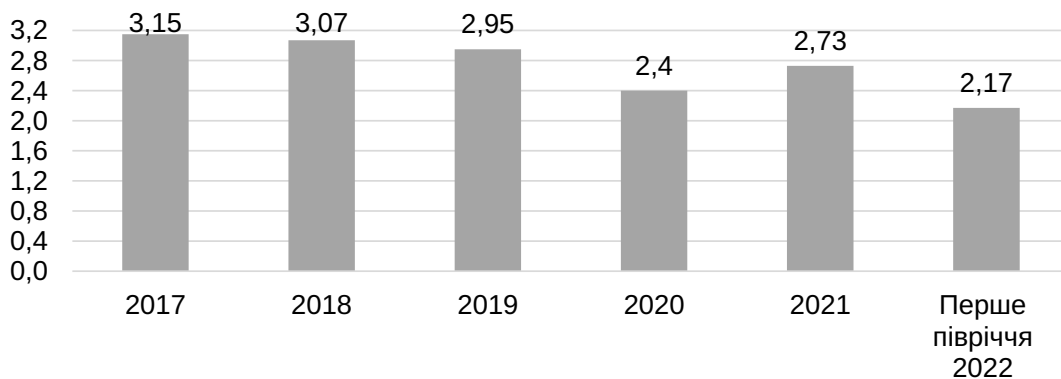

Рис. 2. Індекс інвестиційної привабливості України, 2017–2022 рр.

Джерело: побудовано за даними [7]

Таблиця 1

Прямі іноземні інвестиції в Україну, 2002–2021 рр. (млн дол.)

Рік	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Прямі іноземні інвестиції з України
2002	693	-5
2003	1 424	13
2004	1 715	4
2005	7 808	275
2006	5 604	-133
2007	9 891	673
2008	10 913	1 010
2009	4 816	162
2010	6 495	736
2011	7 207	192
2012	8 401	1 206
2013	4 499	420
2014	410	111
2015	-458	-51
2016	3 810	16
2017	3 692	8
2018	4 455	-5
2019	5 860	648
2020	-868	82
2021	6 687	-198

Джерело: [8]

– слабка правова база та бізнес-середовище, яке характеризується високим рівнем корупції, наявністю монополій, неефективними правом власності та державними послугами;

– високий рівень державного боргу (тенденція збільшення у 2022 році до 62,8%, в 2021 році 58,4%);

– збільшення рівня безробіття та бідності.

Основними перевагами інвестування в Україну є:

– стратегічне географічне положення, оскільки Україна розташована в центральній частині між Європою та Азією;

– багаті природні ресурси, зокрема запаси залізної руди і марганцю, та розвинене сільське господарство;

– укладена угода про асоціацію та вільну торгівлю з Європейським Союзом, яка надає Україні право преференційного доступу до ринку (з 2022 року Україна стає кандидатом в члени ЄС);

– один із найбільших ринків Європи з 43,5 мільйонами споживачів та середнім класом, що формується;

– кваліфікована та недорога робоча сила. Україна є одним із світових центрів розвитку інформаційних технологій. Через це світові ІТ-гіганти залучають значну кількість вітчизняних інженерів, бізнес-аналітиків та інших технічних спеціалістів на умовах аутсорсингу, розвиваються технологічні стартапи, які є провідними у своїх галузях;

– розвинена та якісна система освіти.

Україна все ще має багато переваг, які зберігають її привабливість для інвестицій. Фінансова система України продемонструвала стійкість і готовність до такого виклику, як збройна агресія Росії. Є сподівання, що допомога міжнародних фінансових організацій та євроінтеграційні процеси піднімуть інвестиційну привабливість України на новий рівень.

Україна працює над Комплексним планом відновлення. Нинішня ситуація аналізується та обговорюється в робочих групах, до складу яких входять міжнародні експерти, представники влади та бізнесу, які напрацьовують плани та пропозиції. Завдання плану – відбудувати та трансформувати країну та її економіку відповідно до європейських стандартів та передового світового досвіду. Основними

принципами, покладеними в основу плану відновлення, є: повний доступ до ринків ЄС і G7; членство в ЄС; дерегуляція та лібералізація економіки; перехід від експорту сировини до збільшення переробки; розвиток військово-промислового комплексу; модернізація клімату; залучення вітчизняних виробників до відновлення економіки [9].

Враховуючи російську агресію та наслідки воєнних дій у вересні 2022 року була сформована нова інвестиційна ініціатива Уряду України Advantage Ukraine [10]. Вона спрямована на залучення майбутніх інвестицій у країну шляхом демонстрації широких можливостей у ключових секторах, що буде особливо важливим для післявоєнної України. Окрім інноваційних технологій, ініціатива охоплює оборонну промисловість, металургію та металлообробку, сільське господарство, електроенергетику, фармацевтику, природні ресурси, логістику та інфраструктуру, меблеву та деревообробну промисловість.

Війна суттєво вплинула на фінансову систему. Внаслідок економічного спаду доходи державного та місцевих бюджетів зменшуються, а видатки на оборону зростають. Економічне відновлення вимагає фінансування, яке може бути забезпечене шляхом кредитування бізнесу комерційними банками або залучення капіталу через розвинені ринки капіталу в Україні. Цільовий план економічного відновлення – це унікальна можливість не лише відшкодувати збитки, спричинені війною, а й перескочити економічне зростання

та якість життя в Україні. План відновлення передбачає інвестиції на суму 750 млрд дол і складається з трьох частин [11]:

1) усе, що потрібно для перемоги до кінця 2022 року;

2) відновлення зруйнованого у 2023–2025 рр.;

3) модернізація України у 2026–2032 рр.

Потенційна структура коштів наведена в таблиці 2.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Основною метою відбудови має бути трансформація економіки та суспільства України шляхом модернізації – не лише її інфраструктури, а й економічних, політичних та соціальних інститутів, забезпечуючи таким чином рішучий відрив від радянського минулого України та прокладаючи їй шлях до приєднання до ЄС.

Ступінь інвестиційної привабливості є визначальною умовою відновлення та ефективного соціально-економічного розвитку вітчизняних підприємств. Одним із чинників, який вже тривалий знижує інвестиційну привабливість України, є макроекономічна нестабільність. В умовах повномасштабної військової агресії Росії активізуються питання залучення інвестицій та забезпечення інвестиційної привабливості, а інвестиційні ризики загострюються. Суттєво трансформуються цілі та завдання інвестиційного розвитку України, Задля відновлення інвестиційного потенціалу вітчизняних підприємств потрібна велика допомога інших країн та міжнародних партнерів задля відновлення економіки України.

Таблиця 2

Потенційна структура коштів Плану економічного відновлення України, млрд дол

	2022	2023-2025	2026-2032	Усього
Партнерські гранти, наприклад: – надзвичайне бюджетне фінансування оборони; – відбудова зруйнованого житла/інфраструктури; – уможливлення/зменшення ризиків приватних інвестицій (включаючи субсидію «страхування на війну»); – розвиток інфраструктури як частина структурних фондів ЄС.	60-65	100-150	100-150	250-300
Партнерський борг/власний капітал, наприклад: – інфраструктура/модернізація житла; – великомасштабні енергетичні проекти; – підтримка фінансової системи; – співфінансування приватних інвестицій.		100-150	100-150	200-300
Приватні інвестиції: – співфінансування інфраструктурних проектів; – сектори доданої вартості; – інші комерційно життєздатні інвестиції.		> 50	> 200	> 250

Джерело: [11]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Чапляк Н. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи вирішення в сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-80>.
2. Атамась Г., Петренко О. Інвестиційна діяльність підприємств у короно-кризисних умовах. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 2 (75). с. 7-14. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.02.007.
3. Мазур Н., Кушнір О. Капітальні інвестиції в економіці України: значення та вплив в умовах змін. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2022. № 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-05>.
4. Melnyk O., Adamiv M., Smereka L. Diagnostics of investment attractiveness of business entities in conditions of European integration. *Economics, Entrepreneurship, Management*. 2018. Vol. 5. Pp. 15-22. DOI: <https://doi.org/10.23939/eem2018.01.015>.
5. Ukraine: Investment Guide. DLF attorneys-at-law. 2019. URL: <https://dlf.ua/wp-content/uploads/2019/07/Investing-in-Ukraine-DLF-law-firm-in-Ukraine-Investment-Guide-2021.pdf>.
6. Doing Business – 2020: Economy Profile of Ukraine. World Bank Group. 2021. URL: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf>.
7. Інвестиційний індекс. European Business Association. 2022. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytyka>.
8. Прямі іноземні інвестиції. Мінфін. 2021. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2021>.
9. Ukraine Invest Guide: Rebuilding Ukraine with Private Sector. URL: <https://china.mfa.gov.ua/storage/app/sites/20/ukraineinvest-guide-rebuilding-ukraine.pdf>.
10. Advantage Ukraine: The investment initiative of the Government of Ukraine. 2022. URL: <https://advantageukraine.com>.
11. Ukraine's National Recovery Plan. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c166751fcf41105380a733_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_ENG.pdf.

REFERENCES:

1. Chaplyak N. (2022) Investytsiyna pryvabyvist' Ukrayiny: problemy ta shlyakhy vyrishennya v suchasnykh realiyakh [Investment attractiveness of Ukraine: problems and solutions in modern realities]. *Economy and Society*. Issue 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-80>. (in Ukrainian)
2. Atamas G., Petrenko O. (2022) Investytsiyna diyal'nist' pidpryemstv u korono-kryzysnykh umovakh. [Investment activity of enterprises in corona-crisis conditions]. *Galician Economic Herald*. No. 2 (75). pp. 7-14. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.02.007. (in Ukrainian)
3. Mazur N., Kushnir O. (2022) Kapital'ni investytsiyi v ekonomitsi Ukrayiny: znachennya ta vplyv v umovakh zmin [Capital investments in the economy of Ukraine: significance and impact in conditions of change]. *Problems of modern transformations*. No. 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-05>. (in Ukrainian)
4. Melnyk O., Adamiv M., Smereka L. (2018) Diagnostics of investment attractiveness of business entities in conditions of European integration. *Economics, Entrepreneurship, Management*. Vol. 5, pp. 15–22. DOI: <https://doi.org/10.23939/eem2018.01.015>.
5. Ukraine: Investment Guide. DLF attorneys-at-law. 2019. Available at: <https://dlf.ua/wp-content/uploads/2019/07/Investing-in-Ukraine-DLF-law-firm-in-Ukraine-Investment-Guide-2021.pdf> (accessed 20 November 2022).
6. Doing Business – 2020: Economy Profile of Ukraine. World Bank Group. 2021. Available at: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf>. (accessed 20 November 2022).
7. Investment index. European Business Association. 2022. Available at: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytyka>. (accessed 21 November 2022).
8. Direct foreign investment. Ministry of Finance. 2021. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2021>. (accessed 21 November 2022).
9. Ukraine Invest Guide: Rebuilding Ukraine with the Private Sector. Available at: <https://china.mfa.gov.ua/storage/app/sites/20/ukraineinvest-guide-rebuilding-ukraine.pdf> (accessed 23 November 2022).
10. Advantage Ukraine: The investment initiative of the Government of Ukraine. 2022. Available at: <https://advantageukraine.com>. (accessed 23 November 2022).
11. Ukraine's National Recovery Plan. Available at: https://uploads-ssl.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c166751fcf41105380a733_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_ENG.pdf (accessed 25 November 2022).